

Pohjaa kerhon aktiviteeteille:

Muovi ja muovijäte kotitaloudessa

Muovi on tärkeä ja yleinen, arkipäiväinen materiaali, ja siksi on merkittävää, miten yksityishenkilönä käytät muovia.

Tausta

Monia muovilajeja ja niiden eri ominaisuuksia voidaan hyödyntää uusiokäytössä ja samalla ratkaista erilaisia yhteiskunnan ongelmia ja tarpeita. Muovin käytön odotetaan lisääntyvän tulevaisuudessa ja vaikuttavan ympäristöön kaikissa materiaalin elinkaaren vaiheissa, toisin sanoen raaka-aineesta jätteenkäsittelyyn. Muovin elinkaaren aikana syntyy kasvihuonekaasuja tuotannossa, mutta yli puolet päästöistä aiheutuu muovin polttamisesta. Suomessa, EU:ssa ja maailmanlaajuisesti on siksi haaste säilyttää muovin hyödyt ja samanaikaisesti minimoida haitat.

Faktaa muovista ja muovijätteestä

Suomessa käytetään muoveja tuotteiden valmistukseen noin 600 000 tonnia vuodessa, ja niiden käyttö on jakautunut pakkauksiin (n. 37 %), rakentamiseen (n. 19 %) ja elektroniikkaan (n. 9 %) sekä muihin tarkoituksiin. Käsittelemätöntä muovia ei käytännössä ole saanut viedä Suomessa kaatopaikalle vuoden 2016 jälkeen ja polttoon menevästä muovipakkauksesta on pitänyt maksaa EU:lle 0,40 €/kg. (Lähde: Muoviteollisuus ry)

Huomattava osa muovijätteestä on pakkausjätettä. Muovipakkausjätettä syntyi Suomessa vuonna 2019 noin 370 000 tonnia. Luvussa ovat mukana kotitaloudet, toimistot ja muu yhdyskuntajätettä tuottava toiminta. Näiden lisäksi muovipakkausjätettä syntyy teollisuudessa, maataloudessa ja rakentamisessa. Muovipakkauksista noin kolmasosa kierrätetään, loppu päättyy polttoon eli hyödynnetään energiana. Tehokkaimmin kiertävät pantilliset muovipullot; niiden palautusaste on yli 90 prosenttia.

(<https://www.ymparisto.fi/fi/ympariston-tila/kiertotalous/muovi>)

Vuonna 2022 muovipakkausten kierrätysaste oli Suomessa 31 % ja vuonna 2023 sen arvioidaan laskeneen tästä. Pakkausten ohella myös rakentamisen ja purkamisen jätteet, sähkö- ja elektroniikkajätteet (SER-jätteitä) ja käytöstä poistetut ajoneuvot sisältävät merkittävän määrän muovia. Esimerkiksi Suomessa rakentamisen toimialat ovat erittäin merkittäviä muovituotteiden käyttäjiä: muovituotteista noin 25 % käytetään rakentamisen toimialoilla. (Muovinkierrätyksen avainkysymykset, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2025:3)

Muovijätettä kierrätetään toistaiseksi lähes pelkästään mekaanisesti, eli muovi lajitellaan, pestään, sulatetaan ja granuloidaan, jotta se voidaan muovata uudelleen. Muovia voidaan kierrättää myös kemiallisesti, ja Suomessa on kehitetty tähän menetelmiä. Tämä tekee mahdolliseksi laajentaa muovin kierrätyksen kaikkiin muovilajeihin, myös komposiittimuoveihin.

Muovit ovat yleisin meriroskan laji. Sadalla metrillä Suomen rantaviivaa on useimmiten kymmeniä, joskus satoja muovinkappaleita. Niiden koko vaihtelee pienestä muovisilpusta ja tupakan filtereistä isoihin muovisäkkeihin ja -laatikoihin. Mikromuovia on löydetty sekä Itämerestä että sisävesistä.

Vuonna 2022 Suomesta vietiin muovijätettä yhteensä 23 tuhatta tonnia ja tuotiin 7 tuhatta tonnia.

Tämän voit tehdä kuluttajana

Pahinta on hyödytön muovi; muovituotteet, joita emme tarvitse tai jotka ovat kertakäyttöisiä.

Parasta on myrkytön muovi, jota käytetään pitkään. Kierrätetty ja uudelleenkäytetty tai biopohjainen muovi ovat kestävämpiä tapoja käyttää muovia ja vähentää riippuvuutta fossiilisista raaka-aineista.

Muista:

- **kaikki kuluttajakäyttöön tarkoitettut muovipakkaukset sekä muoviset kauppakassit ovat kierrätettäviä**
- **vaihda kertakäyttötuotteet kestopuotteisiin**
- **lainaa, vuokraa ja osta käytettyä**
- **anna muoville pitkä elämä**

Monet pienet asiat yhdessä vähentävät kielteisiä ympäristövaikutuksia.